

Skrytý potenciál pro zvýšení vzdělanosti

Jaké místo mají Vyšší odborné školy (VOŠ) ve vzdělávacím systému České republiky? Pomáhají řešit profesní, společenské a regionální výzvy naší země, mají však stejnou pozici jako ve vyspělých zemích Evropské unie?

Tyto otázky a odpovědi na ně zaznívaly na konferenci o inovaci vyššího odborného vzdělání, která proběhla v září na závěr projektu Vize, koncepce a cíle vyššího odborného vzdělávání v ČR. Detaily přiblížila ředitelka Svatojánské koleje vyšší odborné školy pedagogické paní Věra Štěpinová.

O vyšších odborných školách se moc nemluví, a možná ani neví. Pro koho jsou VOŠ určeny?

Pro mladé lidi, kteří chtějí rozumět, ale nechťejí studovat teorii pro teorii. Chtějí být odborníky, ne pouze teoretiky. Tito studenti mají často jasnou představu o svém povolání a chtějí se naučit, jak odborně pomáhat, jak být prospěšní a jak se stát profesionálem ve svém oboru. Chtějí se profesně vzdělávat a nemají ambice být vědcem.

Proč se domníváte, že by VOŠ měly mít adekvátní svébytnou pozici ve vzdělávacím systému ČR?

Zaměřením a podstatou odpovídají VOŠ požadavkům profesního terciárního vzdělávání, vybavují studenty potřebnými kompetencemi, včetně vědomostí na úrovni bakalářského studia, dokážou okamžitě reagovat na měnící se společenské potřeby. Třeba na potřeby trhu práce, kde chybí lidé v mnoha profesích. VOŠ jsou nejen ve stálém kontaktu se zaměstnavatelem, ale také s regionem, v němž a pro nějž působí. Člověk, který studuje ve svém regionu, zná nejlépe jeho potřeby a je velmi pravděpodobné, že zde zůstane. To je důležité především pro odloučené lokality, které potřebují odborníky znalé lokální problematiky.

Jak byste porovnal pozici vyššího odborného vzdělání u nás a ve vyspělých zemích EU?

Pozice VOŠ u nás je bohužel jiná než v Evropě. Snad u nás VOŠ nezaniknou jako na Slovensku, ale inspirujeme se zeměmi jako Německo, Francie, Estonsko¹ či skandinávskými státy, kde má vyšší odborné vzdělání tradici a je pevnou součástí vzdělávacích systémů. Sladění tohoto typu vzdělávání s vyspělými zeměmi EU může přispět k navýšení absolventů terciárního vzdělávání a zvýšit konkurenceschopnost a atraktivnost naší země.

Co by pomohlo VOŠ, aby získaly svébytnou adekvátní pozici ve vzdělávacím systému?

VOŠ mají potenciál stát se centry excelence nabízejícími celoživotní rozvoj. Sladění průchodnosti mezi jednotlivými typy terciárního, vyššího vzdělání by napomohlo kvalitě jak VOŠ, tak bakalářských programů. Absolventi VOŠ by měli mít stejné podmínky pro pokračování v magisterských programech, jako mají absolventi bakalářských. Důležitější než průchodnost je

¹ Programy VOŠ uznávají na EQF 6 a absolvent na nich může pokračovat i na EQF 7 nebo přejít přímo na Mgr programy.

však možnost dalšího vzdělání. Profesionální vzdělání je naprosto jinak zaměřené než akademické. I když zde musí být naplněno penzum vědomostí odpovídající bakalářským programům, práce s informací, vědomostí je zde naprosto jiná. Závěrečná konference projektu seznamovala s výsledky 40měsíční práce, která představila možnou funkční koncepci profesionálního terciárního vzdělání u nás. Věříme v pozitivní přínos VOŠ, celoživotní vzdělávání spojené s profesionálním růstem a kariérním postupem.

		Vysokoškolské vzdělávání		Vyšší odborné vzdělávání	
Evropský rámec vzdělávání (EQF)	8	Terciární akademické vzdělávání (Academic Higher Education)		Terciární profesní vzdělávání (včetně VOŠ) (Professional Higher Education)	Odborné vzdělávání (Higher VET)
	7				
	6				
	5				
		Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání (EHEA)			Mimo EHEA, ale v rámci EQF

zdroj: Cedefop